

Van: **Gerrit Groot Wassink** <d11m.nieuwsbrief@gmail.com>
Aan: **Gerrit Groot Wassink** <d11m.nieuwsbrief@gmail.com>
BCC: **g.grootwassink@gmail.com** <g.grootwassink@gmail.com>
Onderwerp: Nieuwsbrief De Elf Marken 2024 nr. 49
Datum: 30.11.2024 19:52:05 (+01:00)

Nieuwsbrief De Elf Marken 2024 nr. 49

Interessante filmavond in Harfsen over spoorgeschiedenis Deventer

Op donderdagavond 28 november heeft de Historische Vereniging De Elf Marken in Harfsen een filmavond over de Deventer Spoorgeschiedenis gehouden. Er werden een drietal films van de cineast Paul van Agten vertoond. De ruim vijftig aanwezigen hebben zeer genoten van deze bijzonder aantrekkelijke films. Zij kijken nu met heel andere ogen naar het stationsgebouw en de spoorbrug in Deventer

Het station

In de eerste film stond het stationsgebouw centraal. In 1865 kreeg Deventer zijn eerste aansluiting op het spoor, toen de verbinding met Zutphen werd geopend. Later volgden meer aansluitingen. Omdat er in het begin van de vorige eeuw twee spoorwegmaatschappijen (HSM en MESS) waren, met elk ook een eigen station, waren er ook twee stationsgebouwen. Deze lagen ook nog op enige afstand van elkaar. Om over te stappen moest je met je koffers een behoorlijk stuk lopen naar het andere station. Dat was nog niet het ergste, maar hun spoorlijnen lagen op verschillende hoogte en ze kruisten elkaar ook nog eens. Dat had men opgelost met een hefbrug, die de rails op de juiste hoogte kon plaatsen. Door een wisselfout ging dat een keer helemaal fout. Omdat de trein op het andere spoor terecht kwam, stond de hefbrug in de verkeerde positie en stortte de trein in een gat, met alle gevolgen vandien. Onder druk van de landelijke overheid zijn daarna beide lijnen verhoogd aangelegd en kwam er ook één spoorwegmaatschappij.

Er werd een indrukwekkend ontwerp voor het nieuwe stationsgebouw gemaakt. Dat bleek natuurlijk veel te duur te zijn. Ondanks diverse versoeringen is er toch nog een prachtig stationsgebouw ontstaan dat nog steeds bij de 50 mooiste stations van Nederland hoort. Aanvankelijk woonden een aantal spoorwegmedewerkers met hun familie op de bovenverdieping van het station. Later werden deze ruimtes geschikt gemaakt als onderkomen voor de personeelsvereniging. Men kon hier biljarten, sjoelen, kaarten en nog veel meer. Helaas is er tegenwoordig geen vast personeel meer op het station. In de film is nog een interview met de laatste lokettist te zien. Kaartjes moet men tegenwoordig maar online kopen of uit een automaat halen. Dat is niet voor iedereen even gemakkelijk.

Het stationsgebouw anno 2024

De Spoorbrug

De eerste spoorbrug over de IJssel is geopend op 21-11-1887. Het was een enkelspoor met een voetpad van 1,25 meter ernaast. Daarover werd geklaagd, omdat dat voor twee gezette heren te smal was om elkaar te passeren. Toch heeft men het daar heel lang mee moeten doen.

De oude spoorbrug

In een oorlog zijn bruggen vaak van strategisch belang. Daar weten ze in Deventer alles van. Op 10 mei 1940 blies Nederland de spoorbrug op om de Duitsers tegen te houden. Die werd door de Duitsers provisorisch gerepareerd. Dat ging goed tot een ijsschots de brug weer vernielde en de Duitsers hem opnieuw moesten repareren en verstevigen.

In het najaar 1944 en het voorjaar 1945 hebben geallieerde bommenwerpers vele keren geprobeerd om de brug te bombarderen. Er zijn in totaal ongeveer 1000 bommen afgeworpen. Geen van de bommen heeft de brug geraakt. Wel kwamen meerdere bommen in de stad terecht en veroorzaakten daar veel leed en schade. Uiteindelijk is de brug op 10 mei 1945 toch opgeblazen, maar nu door de Duitsers om de opmars van de Canadezen tegen te houden of te vertragen.

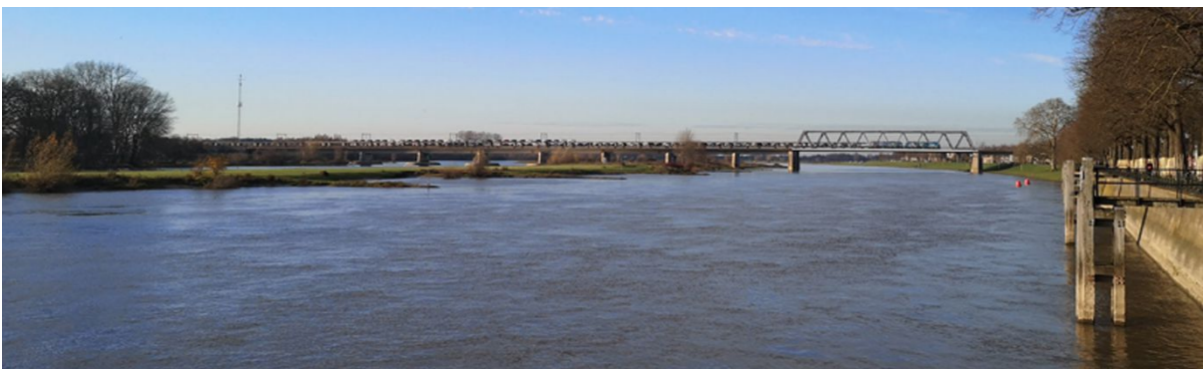

De opgeblazen brug

De Canadezen bouwden na de oorlog een baileybrug met alleen een enkelspoor. De gezette heren moesten voortaan maar omlopen via de Wilhelminabrug. Pas in 1982 werd de huidige brug geopend. Deze heeft dubbelspoor, een fietspad van drie meter breed en een voetpad van twee meter breed. Gezette heren kunnen er dus ook overheen.

Ruimte voor de rivier

Door het project 'ruimte voor de rivier' van enkele jaren terug, kwamen een aantal pijlers in het water te staan. Op een zeer ingenieuze manier zijn deze pijlers versterkt. Want tijdens de werkzaamheden moest het treinverkeer gewoon door kunnen gaan. Hoe dit is gerealiseerd is in een kort filmpje te zien.

De spoorbrug anno 2024 met links de versterkte pijlers

Spoorwandeling

Een tijdje geleden heb ik een spoorwandeling gemaakt. Je begint dan bij het station, loopt door het prachtige Rijsterborgherpark (ingang tegenover het busstation) naar de Spoorbrug. Terug kun je via het pontje of iets verder over de Wilhelminabrug. Vanaf de Wilheminaabrug heb je een prachtig zicht op de IJssel en de Deventer binnenstad. Ik ben van plan om die wandeling binnenkort nog een keer te maken. Nu ik deze films heb gezien, zal ik met heel andere ogen naar het Stationsgebouw en de spoorbrug kijken dan de vorige keer.

Hebt u deze films gemist?

Op de website van cineast Paul van Agten www.lechapeau.nl zijn ze gratis te bekijken. Onder Stichting Industrieel Erfgoed vindt u de film 'Station Deventer' en onder Prorail de films 'De Brug die bleef' en 'Diepwanden voor de Deventer Spoorbrug'. Ik kan het u aanbevelen, ze zijn zeker de moeite van het bekijken waard.

Tot slot

Wilt u reageren op dit artikel of heeft u andere vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze nieuwsbrief, mail dan naar nieuwsbrief@deelfmarken.org

Met vriendelijke groet,
De Elf Marken Gorssel
Redactie Nieuwsbrief
Gerrit Groot Wassink

Uitschrijven:

Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen, mail dit naar nieuwsbrief@deelfmarken.org